

обсягу книги, та розлогі додатки, що складаються з трьох блоків. Завершують книгу список використаних джерел та літератури, покажчик, анотації та текст від видавництва.

Першу частину, а саме текст від с. 23 до с. 106, присвячено протопластам Францішка-Ксаверія Браницького, відображено історію герба “Корчак” та репрезентовано витоки роду до середини XVIII ст.

Дуже потужною є друга частина видання (с. 109–205), в якій акцентовано увагу на постаті великого коронного гетьмана Францішка Ксаверія Браницького та графині Олександри з Енгельгардів. У цій частині висвітлено багато суперечливих сторінок в історії роду, наприклад питання про графський титул чи зв’язки з російською імператорською родиною тощо.

Частина третя “Нашадки гетьмана” (с. 209–245) рясніє яскравими портретами Владислава Браницького, Артура Потоцького, Михайла Воронцова та онуків великого коронного гетьмана Францішка Браницького.

Про останніх власників Білої Церкви з роду Браницьких дізнаємося з четвертої частини. У ній зроблено акцент на жінок роду Браницьких – Марію, Софію та Марію-Ружу (с. 249–392).

Створенню “Олександрії” та розвитку Білої Церкви за часів Браницьких автор присвятив п’яту частину. Перелік маєтків, опис резиденцій, історія спорудження парку, меценатська діяльність та некрополь Браницьких у Білій Церкві – про це все читаємо в цій частині (с. 293–366).

Нарешті додатки. Додатки, запропоновані автором, різнопланові, але, в той же час, досить цікаві. У Додатку 1 уміщено “Дані про родину Корчак-Браницьких”, написані Анною-Геленою Браницькою-Вольською (с. 367–458). Визначити жанр цієї пам’ятки однозначно досить складно, адже тут є як генеалогічні замальовки про предків, яких авторка не знала, так і блоки, які можна означити, як мемуари. Попри таку особливість, уміщення “Даних...” лише доповнює загальну картину роду, змальовану Євгеном Чернецьким. Варто відзначити, що автор подає дуже розлогі й детальні просопографічні примітки до тексту А. Браницької-Вольської, що дає змогу зрозуміти, про що йдеться в тексті.

Студія Оксани Степанишиної “Господарство графів Браницьких на Київщині і реформа 1861 р. в їхніх маєтках” зайняла достойне місце в Додатку 2 (с. 459–684). Дослідження, видане 1930 р., тепер є бібліографічною рідкістю, а отже, вже саме його перевидання є цінним. Цьому ґрунтовному тексту передують стаття Є. Чернецького та О. Ярмоли, в якій автори оповідають біографію О. Степанишиної та аналізують її працю.

Генеалогічні таблиці роду Браницьких автор залишив на “десерт” та об’єднав їх у Додатку 3. Їх доповнює фотокопія титульної сторінки родовідної графів Потоцьких, яка зберігається у фонді Київського дворянського депутатського зібрання (Державний архів Київської області).

На завершення короткого огляду книги Є. Чернецького хочемо зауважити, що написання на неї ґрунтовної рецензії – це справа майбутнього, та порекомендувати її всім поціновувачам історичної науки – від генеалогів до краєзнавців.

Ігор КРИВОШЕЯ (Умань)

Сходознавство і візантологія в Україні в іменах: Біобібліографічний словник / НАН України. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського; Упоряд. Е. Г. Циганкова, Ю. М. Кочубей, О. Д. Василюк. – Київ, 2011. – 260 с. – ISBN 978-966-02-6137-2

Зусиллями наукових співробітників Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України нещодавно побачило світ довідкове видання, присвячене сходознавцям та візантиністам, котрі працювали і працюють в Україні. Словник складений шляхом анкетування дослідників, які мають науковий ступінь та вагомий науковий доробок. Гасло про сходознавця чи візантиніста включає такі елементи біобібліографічної інформації: біографічні дані, визначення фаху, відомості про освіту, здобуття наукових ступенів, основні місця роботи, нагороди, участь у наукових форумах, список власних праць (пересічно 5–7 назв), а також публікацій про вченого. У значній частині персоналій вказані також архівні джерела. Анкети було розіслано в дослідницькі центри сходознавчих та візантійських студій в Україні. Велика кількість статей написана представниками київських наукових установ, зокрема Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського.

Книга розпочинається вступним словом “Від упорядників” (с. 3–5), у якому окреслено головні принципи упорядкування словника. “Передмова” (с. 6–24), авторства упорядників видання, ознайомлює

читача з історією сходознавчих та візантиністичних досліджень на українських землях упродовж двох минулих століть. Загалом словник налічує 314 біографіями сходознавців та візантиністів українського походження, а також інших національностей, – учених, які провадили й провадять свої студії в Києві, Львові, Луганську, Одесі, Харкові, Криму, інших наукових центрах України (с. 25–254). Завершує книгу “Список основних скорочень” (с. 255–259).

Попри свій академічний характер, видання містить пропуски у переліку сходознавців та візантиністів. У ньому немає довідки про українського тюрколога Євгена Завалинського, котрий, поряд з О. Прицаком, уособлював український сходознавчий осередок Львова 1930-х – початку 1940-х рр.¹ Також місце у довіднику біографіями про соратника А. Ковалівського – сходознавця Ноя Рашбу. Дивує й відсутність гасла про всесвітньо відомого візантиніста Ігоря Шевченка.

Та незважаючи на ці інформаційні прогалини у словнику, спричинені радше станом дослідження історії українського сходознавства та візантиністики, аніж неухважністю упорядників, він засвідчує, що наукові студії про Схід мають давню традицію й протягом останніх двадцять років інтенсивно розвиваються, доказом чого є нове покоління

фахівців, біографіями яких також подані у виданні. Рецензована книга, становлячи вагомий внесок у вивчення історії сходознавства, візантології й загалом української науки, є цінним довідковим виданням для досліджень біографістики, просопографії та інших напрямків історичного знання.

Примітки:

¹ Про нього див.: *Фелонюк А.* Євген Завалинський – призабутий тюрколог (З історії українського сходознавчого осередку Львова 1930-х – початку 1940-х років) // *Український археографічний щорічник. Нова серія.* – К., 2010. – Вип. 15. – С. 298–323.

Андрій ФЕЛОНЮК (Львів)

Нові видання

Реєстр особових гербів Українського геральдичного товариства / Ред. А. Б. Гречило. – Львів, 2009. – Вип. 13. – 20 с.; Львів, 2010. – Вип. 14. – 20 с.; – Вип. 15. – 20 с. – ISSN 2075-1540.

Продовження публікацій сучасних особових гербів, внесених до реєстру Українського геральдичного товариства.

Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. Генеалогія та геральдика. Збірка наукових праць / Відп. ред. Г. В. Боряк; упоряд. В. В. Томазов. – Київ: Інститут історії України, 2010. – Ч. 17. – 216 с.

Збірка наукових праць розрахована на фахівців в галузі спеціальних знань історичної науки, архівних, бібліотечних, музейних працівників, викладачів, аспірантів, студентів вузів гуманітарного профілю.

